

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 19/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av överenskommelsen mellan Finland och Nordatlantiska fördragsorganisationen om Finlands deltagande i den av Nordatlantiska fördragsorganisationen ledda rådgivnings-, utbildnings- och stödinsatsen i Afghanistan, vilken ingås genom skriftväxling, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remiterade den 9 december 2014 regeringens proposition om godkännande av överenskommelsen mellan Finland och Nordatlantiska fördragsorganisationen om Finlands deltagande i den av Nordatlantiska fördragsorganisationen ledda rådgivnings-, utbildnings- och stödinsatsen i Afghanistan, vilken ingås genom skriftväxling, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen (RP 287/2014 rd) till utrikesutskottet för behandling.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Timo Kantola, enhetschef Kaija Suvanto och utrikessekreterare Juha Mustonen, utrikesministeriet.

Övrigt

Utrikesutskottet har också behandlat ärendet preliminärt som USP-ärende (USP 25/2014 rd) Finlands deltagande i den militära krishanteringsoperationen "Resolute Support"; Överenskommelsen mellan Finland och Nato om deltagande och finansiering) eftersom förhandlingarna om överenskommelsen har fördröjts och regeringens proposition kan ges först nu.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår i sin proposition att riksdagen ska godkänna överenskommelsen mellan Finland och Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) om Finlands deltagande i den av

Nordatlantiska fördragsorganisationen ledda rådgivnings-, utbildnings- och stödinsatsen i Afghanistan (insatsen Resolute Support), vilken ingås genom skriftväxling i enlighet med Natos

brev och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Natos brev och Finlands jakande svar utgör överenskommelsen om Finlands deltagande i insatsen.

Finland har sedan 2002 deltagit i stabiliserings-, återuppbyggnads- och utvecklingsverksamheten i Afghanistan. Finland medverkade från första början i de ISAF-styrkor (International Security Assistance Force) som varit nödvändiga med tanke på stabiliserandet av läget i Afghanistan. ISAF-styrkorna kommer vid ingången av 2015 att ersättas med den mindre omfattande Resolute Support-insatsen. Republikens president har för avsikt att besluta om deltagande i Resolute Support-insatsen före årets slut efter att ha hört riksdagen. Avsikten med överenskommelsen är att Finland och Nato ska komma överens om Finlands deltagande i Reso-

lute Support-insatsen i Afghanistan. Överenskommelsen gäller deltagar- och finansieringsarrangemangen och genom den utsträcks överenskommelsen mellan Nato och Afghanistan om styrkornas status till att gälla även Finland i egenskap av partnerland.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Överenskommelsen mellan Finland och Nato, som ingås genom skriftväxling, träder i kraft den dag då Finland avger sitt svarsbrev. Målet är att överenskommelsen ska träda i kraft samtidigt som Resolute Support-insatsen inleds, alltså den 1 januari 2015. Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som överenskommelsen träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utrikesutskottet behandlade ingående läget i Afghanistan, Finlands deltagande i stödet för utvecklingen i landet och operationen Resolute Support i ett betänkande (UtUB 18/2014 rd). Operationen Resolution Support tar vid efter krishanteringsoperationen ISAF genom att utbilda och bistå de afghanska säkerhetsmyndigheterna i Kabul och i fyra regionala centralorter. Utrikesutskottet påminde om att läget i Afghanistan fortfarande är ytterst bräckligt och tog ställning för ett finländskt deltagande i RS-operationen som ett led i det sammantagna stödet för landet. Utskottet anser att Finland och de övriga biståndsgivarna bör vara redo att fortsättningsvis stödja Afghanistan under förutsättning att Afghanistan förbinder sig att genomföra de planerade reformerna.

Syftet med den regeringsproposition som nu är under behandling är att genom den överenskommelse som ingås genom skriftväxling bekräfta Finlands deltagande i RS-operationen med cirka 80 personer. Överenskommelsen mellan Nato och Afghanistan om styrkornas status

(SOFA) utsträcks i detta sammanhang till att också gälla Finland.

Den aktuella överenskommelsen gäller bl.a. inreseformaliteter, rätt att bära vapen, utövande av jurisdiktion, rätt till skadestånd och avstående från skadestånd i vissa fall samt privilegier och immunitet för styrkor och personal. Eftersom överenskommelsen mellan Nato och Afghanistan utvidgas till att omfatta också Finland, innebär det att Afghanistans lagstiftning beaktas. Enligt inkommen utredning utgår i fråga om jurisdiktionen från att Afghanistan ger Nato och dess partnerländer jurisdiktion över den egna personalen och avstår från sin egen. När det gäller finländsk personal har alltså Finland jurisdiktion över den.

Enligt regeringspropositionen och inkommen utredning motsvarar överenskommelsen till sitt centrala innehåll överenskommelserna om Natos partnerskap för fred [PfP SOFA och det första tilläggsprotokollet till SOFA-avtalet (FördrS 64—65/1997), det andra tilläggsprotokollet till PfP SOFA-avtalet, som hänvisar till Parisprotokollet (FördrS 72—73/2005) och överenskom-

melsen om informationssäkerhet mellan Finland och Nato (FördrS 7—8/2013). Den överenskommelse om deltagande som nu är under behandling är ett slags kombination av Natos SOFA-överenskommelse och FN-överenskommelserna om deltagande (t.ex. UNIFIL-operationen, UtUB 11/2012 rd).

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Till området för lagstiftningen hör bl.a. ett flertal av skyldigheterna i SOFA-avtalet liksom bestämmelserna om disciplin, beskattning och skadeståndsansvar.

Enligt propositionen kan överenskommelsen godkännas med enkel majoritet och lagen om sättande i kraft av fördraget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner överenskommelsen enligt propositionen och

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 10 december 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Soini /saf
vordf. Pertti Salolainen /saml
medl. Jörn Donner /sv
Pekka Haavisto /gröna
Timo Heinonen /saml
Ilkka Kanerva /saml
Ilkka Kantola /sd
Saara Karhu /sd
Katri Komi /cent

Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vänst
Maria Lohela /saf
Tom Packalén /saf
Aila Paloniemi /cent
Juha Sipilä /cent
Jutta Urpilainen /sd
Ben Zyskowitz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.